

FLIPPED CLASSROOM I SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT

UNA ALTERNATIVA A LES CLASSES MAGISTRALS

Sabater, M. P; Costa, S; Olivé, M.C; Curto, J.J, Rourera, A; Ibañez, S*; López Domènech, E**; Alcalá, I**, González, D***
Grup Innovació Docent Consolidat GIOTEI-UB: Professorat; * Psicòloga i **Infermers Col·laboradors, * Becari: GIDC GIOTEI-UB.**
 Departament d'Infermeria de Salut Pública, Salut Mental i Materno-Infantil. Escola d'Infermeria i Podologia. Universitat de Barcelona (UB).
 Feixa Llarga s/n. 08907 L'Hospitalet de Llobregat (Barcelona). Correspondència psabater@ub.edu

Introducció

Es descriuen les característiques essencials de la organització d'un grup de tarda, de l'assignatura de primer curs del Grau d'Infermeria de la UB: Ciències Psicosocials Aplicades a la Salut (troncal, de nou crèdits, segon semestre), mitjançant la metodologia de classe invertida (CI) o *flipped classroom*. Durant el curs 2013-14 es va fer una experiència pilot i aquest curs es repetirà l'experiència amb el reconeixement del PMID (Programa de Millora i Innovació Universitària) de la UB com a projecte concedit en el Grup d'Innovació Docent Consolidat per la UB GIOTEI (Grup Infermeria Orientat a Tècniques Educatives Innovadores) (2014PID-UB/052).

El que es coneix com a CI (*flipped classroom*), suposa la preparació prèvia de material docent per part del professor/a, posant-lo a disposició de l'estudiant amb antelació en el campus virtual, amb la finalitat de que aquest el treballi pel seu compte amb suport bibliogràfic. D'aquesta forma l'alumne pot treballar a casa i aportar a classe la seva feina per discutir-la i contrastar-la en grup. Els grups de treball poden ser constituïts prèviament, de forma que sempre es treballi amb un mateix grup.

La metodologia de CI, sorgeix arrel de les aspiracions de la societat del coneixement, especialment les plasmades a través de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), que afecten a la modalitat programàtica de la implementació del model de competències i el seu requeriment d'aprenentatge combinat i metodologies múltiples d'avaluació. El mètode s'ha implementat en diverses universitats i disciplines d'arreu del món, amb un referent d'implementació vigent, molt similar al que es descriu, en una escola d'Infermeria d'una universitat de Nova York (Della Ratta, C.B. 2015).

La situació inicial que comporta el canvi metodològic es correspon amb el desig d'afavorir un ensenyament-aprenentatge proactiu, dinamitzar una classe amb 100 estudiants, reduir l'absentisme propi de les classes magistrals en els darrers temps, i en conjunt, incrementar el treball en equip i la motivació de l'alumnat.

Resultats

- L'assistència a classe és total.
- Entorn a un 10-15% d'estudiants ha tingut que repetir fitxes entre 2-3 vegades (la majoria de casos qüestions parcials de les respostes) i la gran majoria ha superat aquesta part de l'assignatura.
- Com a detractor: els alumnes parlen (o discuteixen) i el soroll de l'aula és molest. El treball grupal amb 100 estudiants requereix aules de major dimensió que les disponibles.
- Com a més destacable: **Interès i motivació dels alumnes.**

Objectius

- **Definir les característiques de la metodologia de classe invertida.**
- **Descriure la organització de classe invertida en una assignatura.**

Metodologia

- Presentació del model als estudiants. Amb proposta de canvi si es dona totalitat de consens en la classe.
- Presentació de protocol de treball per a estudiants.
- Relació del treball a fer a casa per part dels estudiants, amb suport bibliogràfic i per presentar a classe setmanalment.
- Fitxa individual on contestar les preguntes setmanals per escrit, amb síntesi de les mateixes i suport bibliogràfic .
- Graella d'avaluació de treball individual.
- Graella d'avaluació de treball grupal.
- Compromís d'avaluació setmanal en el campus virtual per part de la professora.

Procediment

- L'estudiant treballa a casa les preguntes, fa una síntesi i aporta la bibliografia, tot per escrit.
- La classe distribueix el temps en 60 minuts model flipped (20'x20'x20') i 60 minuts activitats de seminaris i presentació de treballs com la resta de grups de l'assignatura (només aquest grup segueix aquest mètode de classe invertida).
- A classe en petit grup (sempre el mateix grup) es fa avaluació per parells (20 minuts), debat i acord sobre conclusions grupals escrites en fitxa grupal (20 minuts), exposició verbal a classe de conclusions i supervisió per part de la professora d'aquestes (20 minuts). La 2ª hora seminaris, etc..
- L'aprovaçió de la totalitat de fitxes evita presentar-se a l'examen final d'aquesta part, sempre i quan es complementin la totalitat de treballs i seminaris obligatoris.
- A partir de repetir tres cops una fitxa de respostes hi ha que anar a examen.

Conclusions

- En el procés destaca que la feina cognitiva elemental (ex. coneixements i comprensió), l'estudiant la fa pel seu compte a casa i el que es guanya es en treball cognitiu superior (ex. anàlisi, síntesi, avaluació, contrast, crítica, etc) que es fa a classe, on esta present el suport de companys i professora.
- Una clau del mètode esta en l'enginy previ de la elaboració de les fitxes d'avaluació (individual i grupal), on hi ha que aconseguir un tipus de registre sistematitzat que afavoreixi que l'estudiant resolgui les respostes sense escriure, amb una senyal (per ex. una "x"), de forma que l'hi ocupi poc temps i aquest s'aprofiti per a la discussió i el consens de grup.
- En general, **la valoració, tant per part de l'alumnat com per al professorat, es altament positiva** per aquest mètode, presentant com a detractor principal, l'elevat esforç de treball que comporta per al professorat (apart de l'inconvenient del soroll la mida de la classe).
- **Satisfacció de l'alumnat:** A través de qüestionaris escrits, no s'obté cap resultat en contra i l'estudiant informa en tots els casos de **major aprenentatge i satisfacció que amb la metodologia tradicional.**

Bibliografia

- Citz CM, Knight, D (2013). Using the flipped classroom in Graduate Nursing Education. Nurse Educator, 38(5):210-13
- Della Ratta, C.B. (2015). Flipping the Classroom with Team-Based Learning in Undergraduate Nursing Education. Nurse Educator (en premsa, publicat on-line i anunciat per a 2015).
- Ferren SP, O'Connor SK (2013). Redesign of a large lecture course into small-group learning course. American Journal Pharmaceutical Education 6467, Feb, 12, Vol 77(1): 13
- Ibarra Saiz S, Rodríguez Gómez, G (2012). La evaluación entre iguales: beneficios y estrategias para su practica en la universidad. Revista de Educación, 359, sep-dic.
- Lasry N, Mazur E, Watkins J (2008). Peer instruction: From Harvard to the two-year college. American Journal of Physics, 76-11, November (American Association of Physics Teachers).
- McDonald K, Smith CM (2013). The flipped classroom for professional development: part I. Benefits and strategies. Journal Of Continuing Education In Nursing, 44 (10), pp 437-8
- Moore, AJ, Gillet, M.R., Steele, MD (2014). Fostering student engagement with the flip. Mathematics Teacher. Feb, vol 107, Issue 6: p420-425
- Image courtesy of David Castillo Dominici at FreeDigitalPhotos.net

